

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни

ДОГОВІРНЕ ПРАВО

**для здобувачів вищої освіти денної форми навчання
сертифікатної освітньої програми «Стратегічні комунікації в
професійній діяльності» для здобувачів вищої освіти усіх освітніх програм
та спеціальностей ступеня вищої освіти «Бакалавр»**

Вінниця – 2022

Калаченкова К.О.

Договірне право: навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти денної форми навчання сертифікатної освітньої програми «Стратегічні комунікації в професійній діяльності» для здобувачів вищої освіти усіх освітніх програм та спеціальностей ступеня вищої освіти «Бакалавр». – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 20 с.

Розробник:

Калаченкова К. О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права

В.о. зав. кафедри господарського та адміністративного права, д.ю.н., доцент _____ Юлія ПАВЛЮЧЕНКО

“ _____ ” _____ 2022 року

© Калаченкова К.О., 2022.

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022.

ВСТУП

Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни «Договірне право» складені відповідно до сертифікатної освітньої програми «Стратегічні комунікації в професійній діяльності» для здобувачів вищої освіти усіх освітніх програм та спеціальностей ступеня вищої освіти «Бакалавр».

Мета: сформувати систему загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для розуміння природи, функцій та закономірностей розвитку договірних відносин; розуміння правового регулювання договірних відносин; сформувати практичні навички застосування правових норм, необхідних при укладанні, зміні, виконанні та розірванні договорів.

За результатами опанування дисципліни «Договірне право» слід очікувати наступних компетентностей, які будуть сформовані у здобувача вищої освіти:

- здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами;
- здатність встановлювати фактичні обставини юридичної справи, що вимагає вирішення, надавати правову кваліфікацію фактам та обставинам.

За результатами опанування дисципліни «Договірне право» слід очікувати наступних результатів навчання здобувачів вищої освіти:

- здатність тлумачити нормативно-правові акти щодо договірних відносин;
- спроможність вирішувати юридичні проблеми (конфлікти), застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних ситуацій в професійній діяльності;
- вміння застосовувати отримані теоретичні знання в процесі регулювання договірних відносин в професійній діяльності;
- вміння приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами;
- вміння виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань у відповідності з принципами захисту прав людини і її основоположних свобод;
- вміння застосовувати набуті знання, аналізувати факти, здійснювати логічний, критичний і системний аналіз документів, мотивовано обґрунтовувати свій правовий висновок.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5		Цикл практико-орієнтованою дисципліною, що входить до складу СОП «Стратегічні комунікації в професійній діяльності», за вибором здобувача	
Кількість годин всього - 150	Усі спеціальності, за якими проводиться освітня діяльність ДонНУ імені Василя Стуса	Курс підготовки:	
		3	-
		Семестр	
		5	-
з них:	СОП «Стратегічні комунікації в професійній діяльності»	Лекції	
		28 год.	-
		Практичні	
		28 год.	-
аудиторних – 56		Лабораторні	
		Не передбачено	Не передбачено
для самостійної роботи студента – 94		Самостійна робота	
		94 год.	-
	Рівень вищої освіти: перший	вид контролю: залік	
Кількість змістових модулів - 2	Ступінь освіти: бакалавр		

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Загальні положення договірному права

Тема 1. Загальна характеристика договірному права України

Поняття і предмет договірному права. Метод і принципи договірному права та їх закріплення в законодавстві. Свобода договору та випадки її обмеження. Система договірному права та характеристика його основних інститутів (складових). Джерела договірному права.

Тема 2. Загальні положення про договір

Поняття договору. Розмежування понять: договір, зобов'язання, правочин. Функції договору. Класифікація договорів: за суб'єктним складом, строком, метою укладення, сферою укладання та ін. Форма договору та правові наслідки недотримання форми договору.

Тема 3. Укладання, зміна та розірвання договорів

Порядок укладання договорів. Зміст договору. Підстави та наслідки визнання договорів недійсними і неукладеними. Підстави та порядок внесення змін до договору. Порядок та підстави розірвання договору за законодавством України.

Тема 4. Виконання договірних зобов'язань

Поняття виконання договірних зобов'язань та порядок виконання умов договору. Вимоги виконання зобов'язання щодо суб'єкта, часу, місця, способу. Заміна осіб у договірному зобов'язанні. Підстави та порядок припинення договірних зобов'язань. Загальна характеристика способів забезпечення виконання договірних зобов'язань (неустойка, порука, гарантія, завдаток, застава та притримання).

Тема 5. Відповідальність в сфері договірного права

Відповідальність за порушення договірних зобов'язань за Господарським та Цивільним кодексами України. Підстави та умови відповідальності за порушення умов договору. Збитки та їх складові. Співвідношення збитків та неустойки. Порядок стягнення неустойки за порушення умов договору.

Змістовний модуль 2. Правове регулювання окремих видів договірних відносин

Тема 6. Договори на реалізацію майна, продукції.

Загальна характеристика договору поставки та його види. Загальна характеристика договору купівлі-продажу. Договір міни (бартеру). Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання (догляду).

Тема 7. Договори про використання майна

Загальна характеристика договору найму (оренди). Загальна характеристика договору прокату та особливості його правового регулювання. Особливості оренди державного і комунального майна. Загальна характеристика договору лізинг. Особливості фінансового лізингу. Концесійний договір: поняття, сторони, істотні умови та їх види.

Тема 8. Договори про виконання робіт

Поняття та види договорів про виконання робіт. Загальна характеристика договору підряду. Особливості договору підряду на капітальне будівництво. Особливості договору підряду на проектні та пошукові роботи. Виконання, передання, прийняття та оплата робіт за договором підряду.

Тема 9. Договори про надання послуг

Загальна характеристика договору доручення. Особливості договору комісії за законодавством України. Договір консигнації. Договір зберігання, його істотні умови та

форма. Транспортні договори та їх види. Агентські відносини в сфері господарювання, сторони та предмет агентського договору.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Тема: Загальна характеристика договірної права України

Контрольні питання

1. Поняття і предмет договірної права.
2. Метод і принципи договірної права та їх закріплення в законодавстві.
3. Свобода договору та випадки її обмеження.
4. Система договірної права та характеристика його основних інститутів (складових).
5. Джерела договірної права.

Практичні завдання

Завдання 1.

Охарактеризуйте принципи договірної права.

Завдання 2.

Назвіть та охарактеризуйте випадки обмеження свободи договору.

Завдання 3.

Охарактеризуйте основні інститути договірної права.

Завдання 4.

Наведіть приклади нормативно-правових актів (2-3), які регулюють договірні відносини (вказавши відповідні норми статей).

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К. : Юрінком Інтер, 2008. 896 с. URL: <https://yuricom.com/files/content/Dzera - Zagalna.pdf>. С. 69–173.

2. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC.pdf>. С. 22, 24.

Практичне заняття 2.

Тема: Загальні положення про договір

Контрольні питання

1. Поняття договору. Різні концепції щодо поняття договору.
2. Розмежування понять: договір, зобов'язання, правочин
3. Функції договору.
4. Класифікація договорів: за суб'єктивним складом, строком, метою укладення, сферою укладання та ін.
5. Форма договору та наслідки недотримання форми договору.

Практичні завдання

Завдання 1.

Розкрити співвідношення понять "правочин", "зобов'язання" та "договір".

Завдання 2.

Назвати функції договору та навести приклади їх реалізації.

Завдання 3.

Порівняти трудовий, цивільний та господарський договір за суб'єктним складом, метою, строками дії, формою укладання.

Завдання 4.

На підставі аналізу Розділів VI – VIII Господарського кодексу України назвіть види господарських договорів.

Завдання 5.

Наведіть приклади укладання вами договорів, назвіть вид договору, класифікуйте його за 3-4 підставами.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К. : Юрінком Інтер, 2008. 896 с. URL: <https://yuricom.com/files/content/Dzera - Zagalna.pdf>. С. 37-68, С. 191-195, 321-500.

2. Мічурін Є.О. Техніка складання договорів: Навч.-практ. посіб. Х.: Юрєвіт, 2006. 536 с. URL: https://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/dilovodstvo/michurin_e_o_tekhnika_skladannja_dogovoriv_naukovo_praktichnij_posibnik_serija_praktika_i_zakon_kharkiv_jursvit_2006_536_s/36-1-0-162

3. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC.pdf>. С. 22-36, 41-44.

4. Поняття, значення та функції договору в цивільному праві. URL: <https://jurisprudence.club/pravo-grajdanskoe/ponyattya-znachennya-funktsiji-dogovoru.html>

Практичне заняття 3.

Тема. Укладання, зміна та розірвання договорів

Контрольні питання

1. Порядок укладання договорів.
2. Зміст договору.
3. Підстави та наслідки визнання договорів недійсними і неукладеними.
4. Підстави та порядок внесення змін до договору.
5. Порядок та підстави розірвання договору за законодавством України.

Практичні завдання

Завдання 1.

На основі аналізу нормативно-правових актів назвіть вимоги щодо суттєвих умов наступних видів договорів: купівлі-продажу, поставки, перевезення, оренди, трудового договору, договори щодо надання комунальних послуг.

Завдання 2.

Підготуйте рекомендації щодо укладання договору.

Завдання 3.

Наведіть приклади та охарактеризуйте способи укладання договору.

Завдання 4.

Наведіть приклади підстав та наслідків визнання договорів недійсними і неукладеними.

Завдання 5.

Наведіть приклади підстав розірвання договору за законодавством України

Завдання 6.

Розкрийте порядок розірвання договору за законодавством України.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К. : Юрінком Інтер, 2008. 896 с. URL: https://yuricom.com/files/content/Dzera_-_Zagalna.pdf. С. 174-197, 271-320, 734-777.

2. Запобігання ризикам і мінімізація їх під час укладання договорів із контрагентами URL: https://drive.google.com/file/d/1Gp2FanpLwOmI-0AXDgM0zAplu-AL2zcZ/view?usp=drive_web&authuser=0

3. Методи і технології пошуку контактів у відкритих джерелах URL: https://drive.google.com/file/d/1uuWDJdsVyAGNU6eYuKwYvSPAWWBRPVzu/view?usp=drive_web&authuser=0

4. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC.pdf>. С. 37-40, 45-60.

Практичне заняття 4.

Тема. Виконання договірних зобов'язань

Контрольні питання

1. Поняття виконання договірних зобов'язань та порядок виконання умов договору.
2. Вимоги виконання зобов'язання щодо суб'єкта, часу, місця, способу.
3. Заміна осіб у договірному зобов'язанні.
4. Підстави та порядок припинення договірних зобов'язань.
5. Загальна характеристика способів забезпечення виконання договірних зобов'язань (неустойка, порука, гарантія, завдаток, застава та притримання).

Практичні завдання

Завдання 1.

Наведіть приклади виконання договору, що відповідають принципам:

- а) реального виконання (ст. 622 ЦК);
- б) належного виконання (ст. 526 ЦК);
- в) добросовісності, розумності та справедливості (п. 6 ч. 1 ст. 3 ЦК).

Розкрити зазначені принципи в наведеному прикладі договору.

Завдання 2.

Розкрийте особливості зустрічного виконання зобов'язання. Наведіть приклади.

Завдання 3.

Розкрийте особливості виконання зобов'язань зі множинністю осіб, а також альтернативних, факультативних, регресних та грошових зобов'язань.

Завдання 4.

Розкрийте вимоги виконання зобов'язання щодо суб'єкта, часу, місця, способу.

Завдання 5.

Укажіть основні відмінності між такими способами забезпечення виконання договірних зобов'язань як порука та гарантія.

Завдання 6.

Наведіть приклади господарсько-правових засобів забезпечення виконання договірних зобов'язань.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К. : Юрінком Інтер, 2008. 896 с. URL: <https://yuricom.com/files/content/Dzera - Zagalna.pdf>. С. 207-270, 548-680.

2. ВС щодо особливостей виконання договорів про надання рекламних послуг у соціальних мережах URL: <https://uz.ligazakon.net/#/articles/EA015911>

3. Основні аспекти забезпечення виконання зобов'язань. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013509.

Практичне заняття 5-6.

Тема: Відповідальність в сфері договірного права

Контрольні питання

1. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань за Господарським та Цивільним кодексами України.
2. Підстави та умови відповідальності за порушення умов договору.
3. Збитки та їх складові.
4. Співвідношення збитків та неустойки.
5. Порядок стягнення неустойки за порушення умов договору.

Практичні завдання

Завдання 1.

Систематизуйте підстави зменшення розміру та звільнення від відповідальності.

Завдання 2.

Систематизуйте позитивні та негативні риси досудового, позасудового і судового порядку реалізації правової відповідальності.

Завдання 3.

Наведіть приклади порушення договорів, за які передбачено стягнення штрафу, назвіть спосіб встановлення його розміру

Завдання 4.

Підготуйте перелік доказів, які можуть бути підтверджені вимоги позивача щодо відшкодування збитків, завданих порушенням: строку поставки товару виробничо-технічного призначення; строку передачі виробничого обладнання в оренду.

Завдання 5.

ТОВ «Х» уклало з громадянином-підприємцем договір поставки, за яким прийняло зобов'язання поставити на протязі одного року товар відповідними частинами, а покупець – прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму. ТОВ «Х» своєчасно виконувало графік поставки товару. Натомість, інша сторона договору – громадянин-підприємець, незважаючи на низку попереджень, постійно порушувала строки оплати товару, а остання партія поставленого товару була оплачена лише частково.

Дайте відповіді з наступними запитаннями:

- 1) чи обов'язковим є звернення до суду за вирішенням ситуації, що склалася з приводу неналежного виконання договору поставки?
- 2) які існують варіанти позасудового захисту прав ТОВ «Х»?

3) які способи захисту прав і інтересів ТОВ «Х» є найбільш ефективними у наведеній ситуації.

Завдання 6.

Наведіть перелік підстав, через які суд може відмовити у задоволенні вимог про відшкодування збитків

Завдання 7.

Підготуйте алгоритм щодо відшкодування збитків суб'єкту господарювання, починаючи з виявлення факту правопорушення умови договору щодо поставлених матеріалів.

Завдання 8.

Підберіть, використовуючи ГК України та ЦК України, приклади статей (не менше п'яти), в яких прямо передбачена можливість стягнення збитків за вчинене правопорушення у сфері господарювання.

Завдання 9.

Підготуйте алгоритм дій підприємства щодо застосування санкцій при порушенні контрагентом умов договору оренди (несплата орендної плати).

Завдання 10.

Систематизуйте підстави зменшення розміру та звільнення від відповідальності.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К. : Юрінком Інтер, 2008. 896 с. URL: https://yuricom.com/files/content/Dzera_-_Zagalna.pdf. С. 681-733, 778-833

2. Аналіз договору перед підписанням: лакмусовий папірець від юристів URL: https://drive.google.com/file/d/1zA7OlwuJ93kJtCE_-NipRN25cFo8yHyE/view?usp=drive_web&authuser=0

Практичне заняття 7-8.

Тема: Договори на реалізацію майна, продукції

Контрольні питання

1. Загальна характеристика договору поставки та його види.
2. Загальна характеристика договору купівлі-продажу.
3. Договір міни (бартеру).
4. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
5. Договір дарування.
6. Договір ренти.
7. Договір довічного утримання (догляду).

Практичні завдання

Завдання 1.

Громадянин Озерний 20 травня 2022 року придбав автобус «Богдан» у дилера фірми «УкрАвтоМоторс» з розстрочкою платежу на 2 роки. 20 вересня 2022 року автобус був викрадений з подвір'я будинку, в якому проживав Озерний. За фактом крадіжки було порушено кримінальну справу. На період розшуку автомобіля Озерний припинив сплату періодичних платежів, а згодом, оскільки автомобіль так і не було знайдено, відмовився їх сплачувати взагалі і зажадав повернення вже сплаченої суми.

Дайте аналіз ситуації. Хто несе ризик випадкової загибелі майна за договорами купівлі-продажу в розстрочку?

Завдання 2.

В магазині самообслуговування у секції продовольчих товарів громадянин Н. відібрав у корзину літрову банку соку “Чумак”, банку маринованих маслин, фасовані м’яси та макаронні вироби, печиво, на загальну суму 428 грн. Прямуючи до каси, громадянин Н. корзиною випадково зачепив стелаж, в результаті чого у корзини відірвалася ручка. Внаслідок інциденту скляний посуд (з-під соку і маслин) розбився, всі інші продукти впали і виявилися непридатними до споживання. Продавець магазину заявила вимогу про сплату вартості відібраного громадянином Н. товару в сумі 428 грн.

Проаналізуйте ситуацію. З якого моменту виникає право власності на придбані товари в сфері роздрібно́ї торгівлі? Чи правомірні вимоги продавця?

Завдання 3.

На промтоварному ринку у продавця Несторова (суб’єкта підприємницької діяльності) – громадянка Крилова купила черевики для чоловіка. При примірці взуття вдома виявилось, що чоботи невдало підбрані за розміром. Того ж дня Крилова звернулася до продавця з проханням обміняти чоботи на іншу пару більшого розміру. Продавець Несторова відмовилася, оскільки чоботи належної якості і при покупці їх приміряли.

Дайте аналіз ситуації. Чи має право на обмін товару покупець, якщо товар придбано на ринку? Чи зміниться вирішення ситуації, якщо товар придбано в комісійному магазині? За яких умов може бути реалізовано право на обмін товару?

Завдання 4.

16 листопада громадянин М. купив в універмазі костюм і черевики, попередньо примірявши їх і уважно обдивившись. Прийшовши додому, М. знову став приміряти костюм, але фасон і колір костюма йому не сподобався. Порадившись з батьком, М. вирішив поміняти костюм. Костюм М. більше не одягав. 20 листопада, повернувшись з роботи, М. спіткнувся на сходах, а потім виявив, що у одного із нових черевиків відривається підощва. 21 листопада М. прийшов в універмаг і вимагав обміняти костюм, а за черевики повернути гроші.

Адміністрація магазину обміняти костюм відмовилася, посилаючись на те, що костюм є доброякісним, відповідного розміру і ніяких важливих причин для обміну немає. Що стосується черевиків, то адміністрація згодилася взяти їх назад, але тільки в обмін на іншу пару.

Дайте аналіз ситуації. Чи має право М. обміняти доброякісний костюм, фасон і колір якого йому не сподобався? Які права має покупець у випадку виявлення в купленому взутті дефектів виробничого характеру?

Завдання 5.

Громадянин Агарков купив у меблевому магазині набір м’яких меблів. Залишивши їх на зберігання у магазині, Агарков домовився, що приїде за ними вантажним автомобілем через 6 годин. За цей час через замикання електропроводки в залі магазину сталася пожежа, внаслідок якої деякі меблі були пошкоджені (в тому числі, набір м’яких меблів, придбаний Агарковим). Повернувшись за меблями і оцінивши ситуацію, Агарков зажадав передачі йому іншого комплекту такого самого набору м’яких меблів. Представник магазину відмовився задовольнити його вимоги, оскільки вини магазину в пошкодженні меблів немає.

Дайте аналіз ситуації. З якого моменту виникає право власності на майно, придбане за договором купівлі-продажу? Чи правомірна відмова магазину в задоволенні вимоги покупця – Агаркова.

Завдання 6.

Громадянин Жданов пред’явив позов до виконкому Чабанівської селищної Ради народних депутатів про визнання недійсним договору дарування жилого будинку. Позивач зазначав, що після смерті дружини він за станом здоров’я не міг здійснювати догляд за будинком, належним йому на праві власності, а тому 21 лютого 2022 року подарував його відповідачу. Виконавчий комітет, як сторона за договором, виділив Жданову, згідно рішення від 21 січня 2022 року, однокімнатну квартиру.

Посилаючись на те, що угода укладена внаслідок збігу тяжких обставин, позивач просив задовольнити позов.

У судовому засіданні представник відповідача просив суд відмовити у позові Жданов і зазначив, що позивач особисто звертався до міськвиконкому за дозволом про укладення договору дарування будинку взамін одержаної квартири.

Потім у зв'язку зі збільшенням сім'ї ставив питання про надання йому двохкімнатної квартири взамін однокімнатної.

Коли йому було відмовлено в наданні такої квартири, позивач більш як через п'ять років після укладення договору дарування порушив в суді справу про визнання договору недійсним.

Дайте аналіз ситуації.

Завдання 7.

За договором ренти, укладеним між гр. Хвостенко та гр. Уваров, до гр. Уварова переходив дачний будиночок. Договір ренти був посвідчений нотаріально і зареєстрований. Гр. Уваров оформив право власності на дачний будиночок.

Договором було передбачено, що Хвостенко передає Уварову дачний будиночок вартістю 29000 грн., натомість Уваров зобов'язувався безстроково виплачувати Хвостенко ренту у сумі 400 грн. щомісячно.

Через деякий час Уваров зі згоди Хвостенко продав дачу своєму племіннику, оскільки сам виїжджав на постійне місце проживання до іншого населеного пункту. Племінник спочатку виплачував ренту в обумовленій договором сумі, а потім відмовився від оплати у зв'язку зі скрутним матеріальним становищем.

Гр. Хвостенко подав позовну заяву до суду, в якій просив стягнути з громадянина Уварова та його племінника (як з співвідповідачів) різницю між вартістю дачі і сумою виплаченої ренти.

Дайте правову оцінку ситуації.

Які є способи забезпечення виплати ренти?

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія / В. М. Адам та ін.; за заг. ред. М. С. Долинської. — Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. — 247 с. URL: http://nbuviap.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Problemy%20pravovoho%20rehuliuвання%20do%20hovirnykh%20vidnosyn%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf С. 88-119.

2. Реституція сторін у разі визнання електронних торгів недійсними URL: <https://alibi.dp.ua/2220-restitutsiya-storin-u-razi-viznannya-elektronnikh-torgiv-nedijsnimi>

3. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC.pdf> С. 65-74, 77-84.

Практичне заняття 9-10.

Тема: Договори про використання майна

Контрольні питання

1. Загальна характеристика договору найму (оренди).
2. Загальна характеристика договору прокату та особливості його правового регулювання.
3. Особливості оренди державного і комунального майна.

4. Загальна характеристика договору лізингу.
5. Особливості договору фінансового лізингу.
6. Концесійний договір: поняття, сторони, істотні умови та їх види.

Практичні завдання

Завдання 1.

Охарактеризуйте майно або які вимоги до майна, яке може передаватися в оренду, наведіть приклади такого майна, що може надаватися в оренду.

Завдання 2.

Товариство з обмеженою відповідальністю (орендодавець) передало в оренду іншому ТОВ (орендарю) комбайн строком на 5 років. З відома орендодавця орендар передав комбайн в суборенду фізичній особі-підприємцю строком на 2 роки. Через 6 місяців після укладання договору суборенди орендодавець та орендар вирішили за взаємною згодою припинити договірні відносини і звернулися з вимогою до фізичної особи-підприємця про повернення комбайна з суборенди. Фізична особа-підприємець відмовився повернути комбайн, посилаючись на укладений договір суборенди, строк якого ще не закінчився.

Дайте аналіз ситуації.

Чи зміниться ситуація якщо:

- а) договір оренди був розірваний у зв'язку з несплатою орендної плати;
- б) договір суборенди був укладений без згоди власника (орендодавця);
- в) договір оренди і суборенди не були нотаріально засвідчені;
- г) орендодавець надіслав орендареві повідомлення про відмову від договору оренди.

Завдання 3.

Охарактеризуйте сторони, істотні умови договору фінансового лізингу.

Завдання 4.

Наведіть форми відповідальності за конкретні правопорушення зобов'язань за договором оренди, прокату, лізингу, концесії.

Завдання 5.

Охарактеризуйте сторони, предмет та інші істотні умови договору концесії. Назвіть, які, на вашу думку, є особливості договору концесії.

Завдання 6.

Розкрийте права та обов'язки лізингоотримувача.

Завдання 7.

Охарактеризуйте сторони, предмет та інші істотні умови договору прокату. В чому відмінність від договору оренди.

Завдання 8.

Через п'ять місяців після отримання вантажівок за договором лізингу сільськогосподарський виробничий кооператив (СВК) "Зоря" зажадав від лізингової компанії, яка відповідно до договору мала здійснювати технічне обслуговування автомашин, проведення профілактичного ремонту вантажівок, оскільки в одній з них мали місце перебої в роботі двигуна. Лізингова компанія відмовилася надавати такі послуги через несплату кооперативом, який посилався на фінансову скруту, лізингових платежів протягом останніх трьох місяців.

1. Які права та обов'язки сторін за договором лізингу?
2. Які правові наслідки наступають у разі порушення умов договору лізингу?
3. Чи правомірні вимоги СВК "Зоря"?
4. Чи може лізингова компанія застосувати до СВК "Зоря" господарсько-правові санкції і які саме?

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC.pdf>. С. 85-94, 96-109.

Практичне заняття 11-12.

Тема: Договори про виконання робіт

Контрольні питання

1. Поняття та види договорів про виконання робіт.
2. Загальна характеристика договору підряду.
3. Особливості договору підряду на капітальне будівництво.
4. Особливості договору підряду на проектні та пошукові роботи.
5. Виконання, передання, прийняття та оплата робіт за договором підряду.

Практичні завдання

Завдання 1.

Порівняйте такі договори: договір підряду на капітальне будівництво, договір на проведення проектних і досліджуваних робіт, договір на створення і передачу науково-технічної продукції) та оформіть у вигляді таблиці:

Критерій відмежування	Договір підряду на капітальне будівництво	Договір на проведення проектних і досліджуваних робіт	Договір на створення і передачу науково-технічної продукції
Поняття договору			
Юридична характеристика			
Мета договору			
Предмет договору			
Істотні умови			
Права та обов'язки сторін			
Відповідальність сторін			

Завдання 2.

Охарактеризуйте договори на виконання робіт.

Завдання 3.

Назвіть види договорів, що відносяться до договорів на виконання робіт.

Завдання 4.

Назвіть істотні умови договору підряду на капітальне будівництво.

Завдання 5.

З'ясуйте відмінності між договорами генерального підряду та субпідряду у будівництві.

Завдання 6.

Розкрийте систему договірних зв'язків при здійсненні будівництва торгового центру.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC.pdf>. С. 110-128.

2. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія / В. М. Адам та ін.; за заг. ред. М. С. Долинської. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 247 с. URL: http://nbuviap.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Problemy%20pravovoho%20rehuliuvannia%20dohovirnykh%20vidnosyn%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf С. 119-129.

Практичне заняття 13-14. **Тема: Договори про надання послуг**

Контрольні питання

1. Загальна характеристика договору доручення.
2. Особливості договору комісії за законодавством України.
3. Договір консигнації.
4. Договір зберігання, його істотні умови та форма.
5. Транспортні договори та їх види.

Практичні завдання

Завдання 1.

Охарактеризуйте договори про надання послуг.

Завдання 2.

Охарактеризуйте відмінності договорів на виконання робіт та договорів про надання послуг.

Завдання 3.

Назвіть види договорів, що відносяться до договорів про надання послуг.

Завдання 4.

Назвіть істотні умови агентського договору.

Завдання 5.

Назвіть підстави відповідальності за порушення агентського договору.

Завдання 6.

Охарактеризуйте способи забезпечення належного виконання агентського договору.

Завдання 7.

Вкажіть підстави для припинення агентського договору.

Завдання 8.

Наведіть приклади та охарактеризуйте основні послуги, які надає комерційний агент.

Завдання 9.

Наведіть приклади договорів, що можуть бути укладені хлібопекарнею, що здійснює поставку хлібних виробів у межах області.

Завдання 10.

Зробіть порівняльний аналіз можливих варіантів доставки продукції своїм транспортом та з використанням послуг автоперевізника з урахуванням видів договорів, що укладаються.

Завдання 11.

Відповідно до договору перевезення, укладеному між ТОВ «Інтерсервіс» і ПАТ «Залізниця-Сервіс» (далі - залізниця), на адресу ТОВ «Морозко» повинен бути доставлений вантаж – пересувні морозильні камери, придбані ТОВ «Морозко» на умовах оренди на літній

сезон. Проте у зазначений у договорі строк (7 червня) вантаж не був доставлений. 10 липня ТОВ «Морозко», вважаючи вантаж втраченим, звернулося з претензією до залізниці про відшкодування збитків. Залізниця претензійні вимоги відхилила, посилаючись на відсутність у ТОВ «Морозко» права на пред'явлення претензії, оскільки воно не є власником вантажу, і відсутність у додатку до претензії документів, що підтверджують сплату вантажоодержувачем вартості вантажу. Дайте обґрунтовані відповіді на запитання:

а) чи правомірні дії залізниці і ТОВ «Морозко»?

б) які дії може зробити ТОВ «Морозко» для забезпечення повернення втраченого вантажу або відшкодування його вартості?

Завдання 12.

Дайте характеристику договору фрахтування (чартеру) і назвіть види такого договору на морському транспорті.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC.pdf>. С. 129-193.

2. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія / В. М. Адам та ін.; за заг. ред. М. С. Долинської. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 247 с. URL: http://nbuviap.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Problemy%20pravovoho%20rehuliuvannia%20do%20hovirnykh%20vidnosyn%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf С. 147-161.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

САМОСТІЙНА РОБОТА (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи.

СР за дисципліною «Договірне право» готується протягом навчання, захист/презентація СР здобувачем здійснюється на останньому практичному занятті. СР здійснюється у формі пошуково-аналітичної роботи щодо дослідження особливостей правового регулювання договірних відносин (сфера відносин обирається здобувачем самостійно з попереднім погодженням з викладачем, наприклад: страхова, будівельна, агентська тощо). Основна мета виконання СР – дослідити правові аспекти договірних відносин в обраній здобувачем сфері.

СР виконується здобувачами освіти самостійно. Кожен здобувач проводить дослідження обраного виду договірних відносин з використанням інтернет ресурсів, періодичних публікацій та наукової літератури.

Як результат роботи оформлюється презентація/реферат, зміст яких повинен містити такі складові: вступ (містить обґрунтування актуальності обраної сфери дослідження; мету і завдання дослідження); основна частина (включає детальну характеристику досліджуваних договірних відносин, інформацію про правову основу відповідних договірних відносин та відповідальність за порушення договірних зобов'язань; має містити аналіз періодичних публікацій та наукової літератури щодо відповідних договірних відносин), висновки (де повинні міститися узагальнення пропозицій щодо практичних рекомендацій та/або консультацій щодо застосування відповідних норм законодавства).

Реферат готується в електронному або паперовому вигляді. Вимоги до оформлення реферату: шрифт Times New Roman 14, одинарний інтервал, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг – не більше 15 сторінок. Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки. На титульному аркуші, окрім загальнообов'язкових відомостей, повинні бути вказані: тематика дослідження; ПІБ здобувача, який виконував дану роботу.

5. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса».

При викладанні дисципліни «Договірне право» використовуються такі методи поточного контролю: усне та письмове опитування (у тому числі тестування); дискусії; робота в групах; розв'язання кейсів; правова оцінка ситуацій; ділові ігри; індивідуальні завдання; модульна контрольна робота тощо.

Загальна підсумкова (залікова) оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного контролю. **Форма контролю – ЗАЛІК.**

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в університеті за 100бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті. Загальна оцінка визначається як сума балів за всі виконані завдання протягом семестру. Мінімальна кількість балів для заліку 60.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти за дисципліною складає **100 балів**, з яких,

- за організаційно-навчальну роботу в аудиторії – **70 балів** максимально, з них: 1-й змістовний модуль – 30 балів; 2-й змістовний модуль – 40 балів;
- за самостійну роботу – **10 балів** максимально;
- за модульну роботу – **20 балів** максимально, з них: 1-й змістовний модуль – 10 балів; 2-й змістовний модуль – 10 балів.

Здобувач вищої освіти має право замінити будь-який вид роботи протягом семестру на індивідуальне завдання.

Вивчення курсу «Договірне право» може включати в себе виконання **індивідуального завдання** з оприлюдненням результатів:

✓ *участі у дебатах з договірного права* – зараховується при умові наявності підтверджуючого сертифіката/диплома за зайняте 1 місце (40 балів) / 2 місце (35 балів) / 3 місце (30 балів), учасника змагань (20 балів);

✓ *підготовка та проведення ділової гри з дисципліни* (15-20 балів);

Ділова гра є елементом активного навчання і представляє собою моделювання професійної діяльності у штучно створеній проблемній ситуації. *Метою ділової гри є вирішення актуальної практичної задачі.* Ділова гра має на меті навчити здобувачів освіти виявляти проблемні ситуації, що виникають у професійній діяльності, визначати причини їх виникнення, розробляти та оцінювати шляхи вирішення цих проблем, приймати рішення та визначати механізми його реалізації, комунікувати у різних ролях.

Можуть бути наступні різновиди ділових ігор:

Групова дискусія – метод проведення ділової гри, який формує навички роботи групи. При її виконанні учасники разом працюють над пошуком вирішення визначеної проблеми, дотримуючись правила проведення дискусії.

Рольова гра – метод проведення ділової гри, суть якого полягає в тому, що учасники тимчасово переймають на себе індивідуальні ролі і демонструють поведінкові моделі, які, як вони вважають, відповідають цим ролям.

Імітаційна гра представляє собою імітацію практичної діяльності і, тим самим, створює в учасників гри уявлення про те, як слід було б діяти у певних умовах.

Організаційно-діяльнісна гра та емоційно-діяльнісна гра не передбачають жорстких правил і спрямовані на вирішення міждисциплінарних проблем через розкриття особистого потенціалу учасників.

Інноваційна гра спрямована на формування інноваційного мислення, тобто генерацію нових ідей у традиційній системі дій.

Стратегічна гра передбачає колективне створення картини майбутнього розвитку ситуації.

Комбінована гра – комплексне використання вищезазначених методів проведення ділової гри.

Методичне забезпечення ділової гри включає такі матеріали: короткий опис змісту гри / сценарій гри, параметри гри / програма гри, набір необхідних для проведення гри матеріалів. Під час підготовки ділової гри та методичного забезпечення для її проведення необхідно враховувати такі чинники: особливості аудиторії, базові знання здобувачів, особливості їхнього світосприйняття, складність об'єкта імітації, специфіку дисципліни тощо. Ділова гра складається з 3-х етапів: вступна частина, в якій описується постановка проблеми, визначаються ролі учасників та оголошується програма гри; безпосередньо процес гри – вирішення проблемної ситуації та презентація результатів; підбиття підсумків.

Критерії оцінювання ділової гри з орієнтацією на комплекс знань, умінь та навичок, що оцінюються:

- інформативна місткість, повнота виступів – 2-4 бали;
- вільна орієнтація у матеріалі – 2-4 бали;
- аргументованість, доказовість, переконливість висновків – 2-4 бали;
- якість представлення результатів (чіткість, логічність, уміння виділити головне) – 2-4 бали;
- активність – 1-2 бали;
- оригінальність, креативність та інноваційність підходу – 1-2 бали.

✓ **наукової роботи здобувача вищої освіти з дисципліни:** підготовки та опублікування наукової фахової статті до завершення навчання з дисципліни (40 балів); участі у науковій конференції з опублікуванням тез доповіді з дисципліни (15 балів); опублікування тез доповіді без участі в науковій конференції з дисципліни (10 балів); участь у науковій конференції (семінарі, науковому гуртку) без опублікування тез доповіді з дисципліни (5 балів); аналіз наукової літератури (5 балів).

Наукова стаття – вид самостійної роботи здобувача вищої освіти, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються окремі питання з теми дослідження, фіксується науковий пріоритет автора.

Наукова стаття подається до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки автору. Оптимальний обсяг наукової статті (0,5-0,7 др. арк.). Рукопис статті повинен мати повну назву роботи, прізвище та ініціали автора, анотації, список використаної літератури. Вимоги до підготовки публікації у фаховому виданні можна подивитись, на прикладі *Віснику Запорізького національного університету. Юридичні науки* за посиланням <http://law.journalsofznu.zp.ua/>.

Відповідно до постанови Президії ВАК України від 15.01.2003 р. №705/1 наукові статті зараховуються як фахові при наявності таких необхідних структурних складових: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної

проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку; бібліографічні посилання.

Перелік видань, що віднесені до фахових, можна знайти за посиланням http://library2.stu.cn.ua/na_dopomogu_naukovcyu/ukrainsjki_fahovi_vidannya_v_mi_zhnarodnih_bazah_danij/yuridichni_naukovi_fahovi_vidannya/

Тези (від гр. tess. положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці. Вони містять матеріали, положення, категорії, які автор вперше вводить у науковий обіг.

Тези доповіді можуть бути підготовлені на науково-практичні конференції, семінари, наукові гуртки юридичного спрямування. Наприклад: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Осінні юридичні читання – 2022. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки», що проводиться юридичним факультетом Донецького національного університету імені Василя Стуса; ін. Обсяг тез становить, як правило, 2-3 сторінки друкованого тексту через 1-1,5 інтервали. *Вимоги до тез доповідей визначаються організаторами відповідних конференцій, семінарів, тощо і знаходяться в інформаційних листах відповідних конференцій, семінарів тощо (на сайтах організаторів).*

Аналіз наукової літератури спрямований на опанування освітньої програми, а саме: вміння аналізувати та синтезувати, надавати оцінку, використання інформаційних технологій.

Робота над аналізом наукової літератури обмежена тими джерелами, що мають безпосереднє відношення до заданого питання чи теми (погоджується з викладачем). Щонайменше третина джерел мають бути видані протягом останніх 3-х років, не потрібно надміру використовувати застарілі джерела. Джерела, що пропонуються здобувачем для аналізу заданого питання мають бути диференційовані з акцентом на наукові види. Зокрема, підручники, посібники, інформаційні видання мають займати в аналізі не більше 30 відсотків, решта джерел мають бути науковими: монографії, дисертації, автореферати дисертацій, наукові статті, тези доповідей на наукових конференціях тощо. Джерела, що пропонуються на аналіз повинні бути оформлені відповідно до встановлених вимог, які можна знайти за посиланням: <https://www.nas.gov.ua/publications/news/Documents/Radchenko-DSTU.pdf>. Аналіз літератури має супроводжуватись висвітленням та аналізом основних ідей авторів окремих джерел, містити кінцеве узагальнення та висновки здобувача.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-НАВЧАЛЬНА РОБОТА здобувачів в аудиторії оцінюється з урахуванням участі в практичних заняттях (виступи, доповнення, доповіді, реферати, правова оцінка ситуацій, розв'язання кейсів, складання алгоритмів дій).

Організаційно-навчальна робота включає систематичну роботу на 9 практичних заняттях. Максимальна кількість балів за роботу на одному практичному занятті дорівнює 5 балам.

Критерії оцінювання відповідей щодо практичних завдань:

5 балів виставляється здобувачу, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

4 бали виставляється здобувачу, що показав повні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендованої програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході усного виступу/доповнення/доповіді.

3 бали виставляється здобувачу, що показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив здібності в ході усного виступу/доповнення/доповіді.

2 бали виставляється здобувачу, який показав певні знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з чинним законодавством і основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді на теоретичні завдання, зокрема, неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання одного з теоретичних питань. Цей бал виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

1 бал виставляється здобувачу, який показав часткові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді на теоретичні завдання, зокрема, неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання одного з теоретичних питань.

0,5 балів виставляється здобувачу, який показав знання тільки основних понять з навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи.

0 балів виставляється здобувачу, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики або який відмовився відповідати.

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Договірне право» оцінюється у **10 балів**.

Критерії оцінювання СР здобувача:

7-10 балів – знання і розуміння теоретичного матеріалу, повнота розкриття питання, демонструє навички аналізу, узагальнення, критичного осмислення і сприйняття інформації, дослідження проведено в повному обсязі.

4-6 балів – робота включає базовий теоретичний та практичний аспекти, але містить певні недоліки у висвітленні питання, що досліджувалось, яке досліджувалось.

1-3 балів – дослідження виконано неповністю, виклад матеріалу неточний, присутні суттєві недоліки у висвітленні питань. Робота базується на фрагментарних знаннях з курсу.

0 балів – Відсутність виконаного завдання

Модульна контрольна робота складається з двох частин, кожна з яких проводиться на платформі Moodle наприкінці змістових модулів 1 та 2, та полягає у розв'язанні 40 тестових завдань та оцінюється 0,5 бали за 1 правильно вирішений тест. Максимальна кількість балів становить – **20 балів**, з них: 1-й змістовний модуль – 10 балів (20 тестів * 0,5 бали); 2-й змістовний модуль – 10 балів (20 тестів * 0,5 бали).

Система оцінювання знань за навчальною дисципліною «Договірне право»

Поточний контроль (максимум 100 балів)							Всього
Змістовний модуль 1		Всього за змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2		Самостійна робота здобувача	Всього за змістовний модуль 2	
Організаційно-навчальна робота здобувача	МК1		Організаційно-навчальна робота здобувача	МК2			
30	10	40	40	10	10	60	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
0-59	FX	незараховано

6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Поняття і предмет договірної права.
2. Метод і принципи договірної права та їх закріплення в чинному законодавстві.
3. Свобода договору та випадки її обмеження.
4. Система договірної права та характеристика його основних інститутів (складових).
5. Джерела договірної права.
6. Поняття договору та функції договору.
7. Класифікація договорів: за суб'єктним складом, метою укладення та ін.
8. Форма договору та наслідки недотримання форми договору.
9. Порядок укладання договорів.
10. Зміст договору.
11. Підстави та наслідки визнання договорів недійсними і неукладеними.
12. Підстави та порядок внесення змін до договору.
13. Порядок та підстави розірвання договору за законодавством України.
14. Поняття виконання договірних зобов'язань та порядок виконання умов договору.
15. Вимоги виконання зобов'язання щодо суб'єкта, часу, місця, способу.
16. Заміна осіб у договірному зобов'язанні.
17. Підстави та порядок припинення договірних зобов'язань.
18. Загальна характеристика способів забезпечення виконання договірних зобов'язань (неустойка, порука, гарантія, завдаток, застава та притримання).
19. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань за Господарським та Цивільним кодексами України.
20. Підстави та умови відповідальності за порушення умов договору.
21. Збитки та їх складові.
22. Співвідношення збитків та неустойки.
23. Порядок стягнення неустойки за порушення умов договору.
24. Загальна характеристика договору поставки та його види.
25. Загальна характеристика договору купівлі-продажу.
26. Договір міни (бартеру).
27. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
28. Біржові угоди.
29. Загальна характеристика договору найму (оренди).
30. Загальна характеристика договору прокату та особливості його правового регулювання.
31. Особливості оренди державного і комунального майна.
32. Загальна характеристика договору лізинг.
33. Особливості фінансового лізингу.
34. Концесійний договір: поняття, сторони, істотні умови та їх види.
35. Поняття та види договорів про виконання робіт.
36. Загальна характеристика договору підряду.

37. Особливості договору підряду на капітальне будівництво.
38. Особливості договору підряду на проектні та пошукові роботи.
39. Виконання, передання, прийняття та оплата робіт за договором підряду.
40. Агентські відносини в сфері господарювання, сторони та предмет договору.
41. Загальна характеристика договору доручення.
42. Особливості договору комісії за законодавством України.
43. Договір консигнації.
44. Договір зберігання, його істотні умови та форма.
45. Транспортні договори та їх види.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова література

1. Віхров О.П. Правове регулювання господарських відносин в окремих сферах і галузях економіки: навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2017. 448 с.
2. Господарське право: Практикум / А.Г. Бобкова (кер.авт.кол.), Ю.О. Моїсєєв, Ю.М. Павлюченко та ін.; за заг. ред. А.Г. Бобкової. Харків : Право, 2018. 592 с.
3. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОРМ БРЕЗА А.Е., 2012. 219с. <https://cutt.ly/RNASs8i>
4. Договірне право України. Особлива частина: Навчальний посібник / Дзера О. В. Київ : Юрінком Інтер. 2018. 1200 с.
5. Договірне право: навчальний посібник. Сотниченко В.М. Київ: Вид-во Державного університету телекомунікацій, 2016. 67 с.
6. Договірне право: навчально-методичний посібник / О. О. Кульчій. Полтава. 2016. 203 с. http://pravo.puet.edu.ua/files/lic2016bac/dp_03.pdf
7. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. Під ред. О.В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер 2018. 896 с.
8. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. Під ред. О.В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер 2018. 1200 с.
9. Тетарчук І.В. Договірне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр учбової літератури 2022. 260 с.

Допоміжна література

1. Голіна О. В. Договори про надання послуг у сфері господарювання : монографія. / О. В. Голіна. Харків : Право. 2019. 200 с.
2. Харьковская цивилистическая школа: о договоре: монография /. И. В. Спасибо-Фатеева, О. П. Печеный, В. И. Крат и др.; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2017. 576 с.
3. Віхров О.П., Віхров С.О. Про систематизацію господарських зобов'язань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 3. С.54 – 57.
4. Недійсний та неукладений господарський договір: правові підстави та наслідки: монографія / С. А. Подоляк ; Нац. акад. наук України, Київ. ун-т права. Київ : Ліра-К, 2014. - 213 с.
5. Долгополова Л. М. Укладення договорів на торгах : монографія / Л. М. Долгополова. Харків : Право, 2014. 184 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

Сайт Верховної Ради України	http://www.rada.gov.ua
Сайт Верховного Суду	https://supreme.court.gov.ua/supreme/

Єдиний державний реєстр судових рішень	http://www.reyestr.court.gov.ua
Газета «Юридическая практика»	http://www.pravo.ua
Газета «Юридичний вісник України»	http://yvu.com.ua
Судебно-юридическая газета	http://sud.ua

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни «ДОГОВІРНЕ ПРАВО»

для здобувачів вищої освіти денної навчання сертифікатної освітньої програми
«Стратегічні комунікації в професійній діяльності» для здобувачів вищої освіти усіх
освітніх програм та спеціальностей ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Калаченкова Катерина Олександрівна
к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права
юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса

Підписано до друку _____ 2022 р. Формат 60/84 1/16. Папір офсет. Печать офсет.
Умов. друк. 1,0 арк. Умов. ізд. _____ арк. Тираж 50 екз. Замовлення № _____. Ціна договірна.
Донецький національний університет імені Василя Стуса, 21021, Вінниця, вул. 600-річчя, 21
